

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

4. Mathematica Riccio vtil.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

rum; sed periculo fidei sacrosanctæ tam diuturnis illuc inductæ sudoribus in æternum, & ignominiosum exilium pellentia. Deo igitur supplex Dei causam cõ ardentius commendabat, quò tota Sciochino nobis infentior produci testis non poterat, tribus illis fabrice Præfectis, quorum gloria intererat, ne nostris, ut falso fiebat, turris gloria attribueretur, eratque illis tam facillè mentiendi nostros regno eicere, quam Sinis pronum est mentiri. Comitatus est accusator Viatorem seruum, & tribus inuentis quos euocabat Gubernator toto itinere pertinacissimè instirrit, falsis, veris, precibus; etiam pretio, si mallet testimonium vendere, ut secum sentirent, & facerent. Ut tamen de genibus ad tribunal sterere ij quidem in medio; hinc inde accusator & Riccius; pone duo illi calumniosæ tragœdiæ Architecti, interrogatus ex tribus Præfectis ætate prouectior (& erant omnes ætate senes) equid scirent de iis quæ ad turrim contigerant? respondet, vniquæque alij; & scire, & vidisse, narrantque fusiùs lapidationes, puerum pudie sub noctem deprehensum, clausum, statimque proborum hominum precibus liberatum quæ verbis propè totidem ab Indo iuvene, qui laxa protulerat fuerant enarrata. Res est igitur, subdit vultu irato Gubernator, heri sub cerum gesta, nec puer triduum à Patre detentus, & clausus? cui senex, nequidem decimam horæ partem: nec fuit pluribus Gubernatori opus; indignitate sceleris accensus, & discriminis grauitate in quod per fraudem adductus fuerat, innocentissimum, & amicissimum damnandi, extemplo edicit accusatorem sacrilegum, in ventrem humi pronum, coram omnibus à carnifice distendi, & cruciatibus fistularum arundinum graui fasce (quæ solent sanguinem & frustra carniùm paucis ictibus ducere) vehementissimè verberari, frustra supplicante pro venia Riccio; Gubernatore indignum venia inclamante, plagique singulis, condigna scelesto, conuitia ingerente, quibus extortiti concinnatores fraudis, iidemque falsi testes, clam se per mediam turbam illuc trahunt vbi non possent deprehendi. Tam illustri fama iudicij complures exciuit, ut gratularentur honorem Riccio gloriose assertum. Postridie adfuit à Gubernatore apparitor, & edictum, priori longe seuerius domus nostræ foribus affixit quo pœnis grauissimis omnis ab ea eiusque incolis prohibebatur iniuria. Præterea Riccio ex amantissimi patrom recenti Magistratu, recens accreuit lætitia, regio enim ab aula diplomate in gradum Cincitani prouectus Gubernator, eadem ex sede, atque vrbe trium ditionum regendis vrbibus auctus est; explosa superstitio Sinarum qui ut ex omni re expiscantur futura, ominabantur ipsi tristem gratiæ in aula iacturam ob defensionem & beneuolentiam Patribus præstitam; ipse ve.ò illius tam honorifico in nouam potestatem exitu confirmatus, factus est nobis adiectior, & solito crebrius Mandarinis complures data opera secum trahens domi nostram venit, inspecturus Mathematica inuenta quæ suapte tum manu elaborabat Riccius, tam Sinenfium Fabricum qui

3.
Detecta calumnia auctores puniuntur.

4.
Mathematica Riccio vitil.

suas

f.
Geog. tabula
magno item
fructu edita.

sunt ducendis in opus quodlibet metallis mirabiles, audiebant illum de iis dicentem cum admiratione Literati, de terræ figura, quam planam crediderant, de cœlorum situ, stellarum erroribus, defectibus luminum, & Lunæ vicibus quæ illi eatenus ignorarant; ipse pridem Clauio Magistro didicerat, & excoluerat postea diligenter, ex quo fiebat vt suis ad amicos Epistolis prædicarent eum Literati pro Mathematico cui parem mundus non haberet. Sed iuuit præ omnibus Geographica tabula, ad deprimentam eorum superbiam, & corrigendam aspernationem externorum quâ ipsi insaniunt. Eorum enim Cosmographi vniuersalibus tabulis orbem totum Sinarum ambitu clauderant, præter aliquem tractum ad Septentrionem, quem ex Tartaris grandi suo malo vacuum non esse didicerant, cœtera vndique pontus & insulæ tenues, quæ simul vnam ex quindecim Sinarum Prouinciis conflaturæ vix essent. Sui ergo pudebat attonitos cum iis Riccius monstraret Asiam in regna distinctam multa, & maxima, quorum Sinæ parua tantum pars erant. Europam similiter, Africam, insulas, nouum orbem, quæ vt aliqui garriebant, augendi studio non fingi, ex terrestri sphaera in planum distenta, situ, consiniis, nominibus, conditione regnorum solidè probabat: addebat is suum ex Italia particulatim iter, pericula, maria, regiones flexus penè totius Africae, reflexus ad Indos, descensum ad austrum, & tandem Macaum regressum; nautarumque artes ad superanda miliarium octodecim millia, & perpetuam naufragij mortisque imaginem: quæ dum iis narraret qui sibi medullam prudentiæ, & potentiæ arrogant, metus illorum fatuos tacite arguebat quod tantum sibi ab externis timerent, tanta ab se periculum, maris, & orbis integri intercapedine semotis, vt mille imperia Sinarum videri dignum tot difficultatibus, & mortibus pretium non possent. Hæc eadem Riccius edissererebat Mandarinis quos ad Proregem quotannis officij lex magno numero vocabat; ducebat ad Riccius Lincitanus, mira de nationibus exteris, & imperijs cognitueros, quæ deinde reduces, suis referebant, nouitate rerum quas nunquam audissent attonitis. Verum quod certius hæc toti regno communia fierent, voluit Lincitanus illam ipsam Cosmographicam tabulam Typis edi, regnorum & insularum nominibus Sinicè adscriptis, & adiuncta circum eorum explicatione quæ Sinis eatenus ignota fuerant vel obscura. Delineauit id opus Riccius ampliori forma, in qua ne Sinas offenderet (quos Geographi cogunt in angulum) globum in plano sic eoluit vt eius medium instar orbiculati puncti, Sinæ occuparent. Absolutum opus cum horologio rotato Lincitanus à Riccio, pro insigni munere admisit, & horologii quidem dirigendi pertæsus impatentia & pudore ignoratæ illius machinationis, illud in usum domesticum Riccio redonauit; edendam tabulam scalpro excellenti dedit illico incidendam, suoque cum nomine titulum Lincitani ad commendationem operis addidit; Typum ipsemet penes se asseruabat; ectypa, initio parcius